

Bíodynamísk dyrehold

...mere lív

Husdyr – en levende og livgivende del af det

I det biodynamiske jordbrug er husdyrene meget vigtige for et sundt samspil mellem jord, planter, dyr og mennesker på bedriften.

De er centrale i både det økologiske kredsløb af planter, foder og gødning på gården og for det økonomiske kredsløb mellem gården og forbrugere ved indtægter for salg af mælk, æg og kød.

Husdyrene skaber liv på gården på flere måder: med deres tilstedeværelse, deres lyde og lugte giver de liv og stemning på gården. Det har betydning for gårdens helhed og særpræg. Dyrenes adfærd og deres behov for pasning giver dagen og året en rytme, der påvirker hele bedriften. De fleste oplever sikkert umiddelbart, at

en gård uden husdyr mangler et vigtigt element af liv.

Også deres gødning skaber liv: den er værdifuld for livet i jorden alene på grund af dens indhold af blandt andet næringsstoffer og gavnlige bakterier. I den biodynamiske forståelse af gødningens værdi er det desuden af særlig betydning, at den indeholder kræfter fra dyrenes fordøjelse. Disse kræfter optages i jorden med gødningen og stimulerer planterne til at optage næringsstoffer på en måde, der styrker

deres kvalitet som næringsmidler.

I det biodynamiske jordbrug er forbindelsen mellem det fysiske og biologiske, **bio**, og de livgivende kræfter, **dynamis**, helt grundlæggende. En væsentlig del af det biodynamiske arbejde drejer sig netop om bevidst at styrke disse kræfters virkning i jorden for at bevare og forbedre dens frugtbarhed. En god frugtbarhed er grundlaget for at kunne dyrke sunde og livskraftige afgrøder til foder og fødevarer også i fremtiden.

biodynamiske jordbrug

Den vigtige forædling i køernes maver

Blandt husdyrene har især kvæg, men også de andre drøvtyggere får og geder, en særlig betydning i det biodynamiske jordbrug. De kan udnytte mange afgrøder bedre end andre husdyr, og gødningen fra især kvæg virker mere opbyggende og afbalancerende på jordens frugtbarhed end gødning fra andre husdyr. Størstedelen af husdyrgødningen på et biodynamisk jordbrug skal derfor stamme fra kvæg, får eller geder. Et ensidigt svine- eller høsehold er ikke foreneligt med et biodynamisk landbrug, med mindre der laves et fast dyrknings- og gødningssamarbejde med en biodyna-

misk eller økologisk gård, der har køer eller andre drøvtyggere.

Gødningens positive virkninger på jordens liv og frugtbarhed øges, når den komposteres, tilsat de særlige biodynamiske kompostpræparater. Præparaterne er fremstillet af lægeplanter, der har gennemgået en særlig modningsproces. På biodynamiske jordbrug skal al gødning, både fast og flydende, derfor tilføres kompostpræparaterne, før den bringes ud på jorden.

Bier er nyttige bestøvere af frugttræer og bærbuske. I det biodynamiske jordbrug værdsætter vi dem også for deres evne til at fordele de fine livskræfter i luften omkring planterne.

Internationale
garantimærker
for kontrollerede
biodynamiske
fødevarer og
andre produkter

Regler for god husdyrvelfærd

En grundlæggende forudsætning for et velfungerende husdyrhold er landmandens viden om og indlevelse i de enkelte dyrs behov for foder, bevægelse, lys, luft, læ, tryghed og kontakt med de andre dyr.

De biodynamiske regler for, hvordan dyrenes trivsel skal sikres, svarer til de statslige regler for økologisk jordbrug, og har detaljerede krav til staldforhold, udearealer, foderstoffer, medicinanvendelse m.m. Der må ikke anvendes foder, medicin eller andet, der indeholder eller er fremstillet på grundlag af genmanipulerede organismer. De biodynamiske Demeter-regler siger derudover, at min. 90% af foderet skal være dyrket biodynamisk. Gårdens selvforsyning med foder skal dække mindst 60% af foderet til drøvtyggere og mindst 40% til svin, høns og andre husdyr.

Biodynamiske grise må som økologiske ikke halekuperes, og høns må ikke næbtrimmes. Hale og næbspids

er naturlige dele af dyrenes organisme og vigtige for deres adfærd. Af samme grund må køer på biodynamiske bedrifter ikke afhornes. Horn er ikke kun til at stange med, de har også – og det er meget vigtigt i en biodynamisk forståelse af koens organisme – en betydning for køernes omsætning af de næringsstoffer og næringskræfter, foderet indeholder. Hornene er også vigtige for kvaliteten af køernes gødning, der danner grundlag for jordens og planternes sundhed.

Når man har køer med horn, kræver det en større opmærksomhed på deres trivsel og særlige plads- og indretningsforhold i stalden.

Flere oplysninger om biodynamisk jordbrug og fødevarer samt detaljer om de biodynamiske regler kan fås ved henvendelse til Foreningen for Biodynamisk Jordbrug.

Foreningen har to kontorer:
Økologiens Hus, Frederiksgade 72,
8000 Århus C, tlf. 86 19 94 45,
fax 86 19 95 57
Birkum Bygade 20, 5220 Odense SØ,
tlf. og fax 65 97 30 50
e-mail:
biodynamisk-forening@mail.tele.dk
hjemmeside:
www.okologiens-hus.dk/biodynamisk

**Foreningen
for Biodynamisk
Jordbrug**

